

Forslag til

Indførelse af Fuld Grundskyld

November 1949

FORORD.

Grundskyld og Grundskyld er to Ting.

"Grundskyld, der kun betyder omlægning af de nuværende skatter, har ikke megen værdi.

Men Grundskyld kan blive en løftestang til bedre samfundsforhold, og det har været vort formål at klargøre dette i vedlagte skrift.

Forfatterne.

Indførelse af fuld grundskyld.

Som bekendt fremsendte underskrevne medlemmer af et privat grundskyldsudvalg i 1948 et forslag til lov om fuld grundskyld.¹

Dette forslag byggede – i modsætning til tidligere forslag – på en direkte vurdering af grundrenten. Udvalget undlod deri at tage stilling til spørgsmålet om eventuel erstatning til grundejerne, idet det mente, at dette problem burde løses for sig, og at det ville være lettere at nå til enighed om principperne for gennemførelse af grundskylden, når erstatningsspørgsmålet blev holdt udenfor. Der hersker jo meget delte meninger om, hvorvidt grundejerne bør have erstatning eller ikke, og udvalget har ønsket at foretage en nøjere prøvelse af, hvorledes de forskellige standpunkter blev begrundet.

De forskellige meninger kan stort set deles i to hovedgrupper, hvoraf den ene slet ingen erstatning vil give, medens den anden gruppe vil give delvis "fuld" erstatning. Indenfor den anden gruppe findes der igen mange forskellige opfattelser af, hvorledes erstatningen bør tilvejebringes.

Også den første gruppe kan deles, nemlig i dem der ønsker en øjeblikkelig gennemførelse af fuld grundskyld, og dem der vil gennemføre reformen successivt over en årrække.

Udvalget har fundet det meget betænkeligt at gå ind for den første gruppes opfattelse, idet det mener, at de nuværende grundejere har

---

¹ Dette er vi ikke i besiddelse af. Og det var vel egentlig det væsentligste?
/pma

købt deres jord i tillid til den bestående retsorden, og at der derfor er tale om velerhvervede rettigheder (jfr. nedenfor), som man ikke uden videre kan berøve ejerne, hvad enten det sker gradvis eller på én gang.

Når der herover for gøres gældende 1) at grundejerne vil få fordel af reformen gennem skatternes bortfald og 2) at grundejerne har haft en særfordel i jordbesiddelsen gennem deres ejertid i sammenligning med de øvrige samfundsmedlemmer, skal udvalget hertil bemærke følgende:

ad 1) Også de ikke jordbesiddende borgere vil få fordel af skatternes bortfald, og der kan derfor ikke heri ligge nogen kompensation til grundejerne for deres formueberøvelse.

ad 2) At der kan påvises tilfælde, hvor jordbesidderne har haft en særfordel, er uomtvisteligt. Således har de rene grundspekulanter i mange tilfælde kunnet indkassere store gevinster; men for så vidt det drejer sig om realiseret gevinst, vil denne jo ikke blive inddraget gennem indførelse af grundskyld. Grundspekulanter, der endnu ikke har realiseret, vil ikke kunne opnå en ufortjent gevinst, når erstatningen fastsættes under hensyntagen til jordens brugsværdi på skæringsdagen. For jordbesiddelse, der ikke er spekulationspræget, vil forholdene ligge så uensartet, at en generel reform vil ramme i blinde. Det skal således nævnes, at nogle har haft deres jord i en menneskealder eller mere, medens andre kun har haft den i kort tid. Jo kortere tid jordbesiddelsen har varet, desto mere grund må der være til at yde erstatning – alt andet lige. En graduering vil dog her af praktiske grunde sikkert være umulig. Den måtte forudsætte, at der altid er en nogenlunde lige stor særfordel for jordbesidderen frem for de øvrige ikke jordbesiddende medborgere. Dette er imidlertid ingenlunde tilfældet, som det nedenfor skal søges påvist.

For landbrugsjords vedkommende indvirker konjunkturerne stærkt på jordpriserne, således at de, der har købt under en lavkonjunktur, har haft en større særfordel end de, der har købt under en højkonjunktur. Særfordelen ved at være jordbesidder vil desuden i nogen grad være foruddiskonteret i jordprisen og bør for så vidt ikke tages i betragtning. Dertil kommer, at der ikke – som for byjord – vil kunne regnes med en hurtig og ret sikker stigning i jordprisen.

For den bebyggede byjords vedkommende må særligt fremhæves det under krigen indførte og stadigt gældende huslejestop, der har

gjort det umuligt for ejerne af udlejningsejendomme at udnytte de stigninger i grundværdierne, der ellers ville have åbenbaret sig, samt de forøgede vedligeholdelsesudgifter, der har gjort mange byejendomme urentable. Hertil kommer den manglende adgang til skattemæssig afskrivning på bygningerne. For en- og tofamiliehuse gælder, at ejerne vel i mange tilfælde har fået forbedrede trafikforhold m.v., uden at der er pålagt dem en tilsvarende grundstigningsskyld, og måske har haft fordelene heraf i en årrække; men der er jo netop i grundskyldslovgivningen en tendens til at tage hensyn til disse tilfælde, jvf. også udvalgets forslag af 1948 til lov om grundskyld, § 13.

De ubebyggede by-jorder, der stadig er i samme ejers besiddelse, har af indlysende grunde ikke haft nogen mulighed for indkomstmæssig merfordel i ejertiden.

Af disse årsager mener udvalget derfor ikke at kunne gå ind for pålæggelse af fuld grundskyld uden erstatning, men mener dog ikke, at spørgsmålet om erstatning bør kædes sammen med en afvikling af statsgælden.

Selvom det er ønskeligt at få afviklet statsgælden, er der ikke nogen naturlig forbindelse mellem de to spørgsmål, og grundskyldskommissionens opgave omfatter heller ikke statsgældens afvikling. Det vil kunne vanskeliggøre den politiske mulighed for grundskyldreformens gennemførelse, hvis disse to opgaver skal løses under et, og udvalget finder det naturligere først og fremmest at søge statsgælden reduceret gennem afhændelse af sådanne statsaktiver, som ikke skønnes at burde høre hjemme under staten.

Udvalget mener uden skade at kunne omlægge alle de nuværende ejendomsskatter til grundskyld uden erstatning, for så vidt det beløb, hver enkelt ejendom derefter skal betale, ikke kommer til at overstige grundrenten. Motiveringen herfor er, at disse ejendomsskatter må antages i forvejen at virke som grundskyld, og at en ophævelse heraf blot vil bevirke en stigning i grundrenten og dermed altså også i grundskylden.

Da spørgsmålet om begrebet "vel erhvervede rettigheder til den kapitaliserede grundrente" spiller en væsentlig rolle i den følgende undersøgelse af erstatningsbeløbets størrelse, skal her fremsættes nogle bemærkninger derom.

Dersom man ved overgang til fuld grundskyld ønsker at tage hensyn til de såkaldte velerhvervede rettigheder, da har det interesse at undersøge, hvad en velerhvervet ret til kapitaliseret grundrente egentlig er.

Kravet om respekt af velerhvervede rettigheder er et krav om en rent formel retfærdighed. Det kan nærmest karakteriseres som en vis respektering af den hidtil gældende retstilstand, hvorunder og i henhold til hvilken formuerettigheder er (lovligt) erhvervede. Som det vil ses er begrebet formelt juridisk. Derfor må undersøgelsen også dreje sig om, hvad en velerhvervet ret til kapitaliseret grundrente betyder rent juridisk, i.e. hvor den i h. t. den gældende retstilstand har sit område, og omvendt, hvor den uden at blive trådt for nær kan begrænses og reguleres af lovgivningsmagten.

I denne undersøgelse drejer det sig specielt om at afgøre, til hvilken værdi man med støtte i den nuværende lovgivning om beskatning af fast ejendom kan sætte den kapitaliserede grundrente i privat eje.

Der ses ikke at være nogen hindring for at lægge den sidste vurdering til grundskyld til grund for evt. erstatning til grundejeren.

Arg. 1. lov nr. 352 af 7/8 1922 § 3 stk. 1; § 3 stk. 2,1) og 3)

Arg. 2. do do § 10 stk. 5, jfr. spec. stk. 5.

Arg. 3. Desuden er der i stk. 7 og 10 i § 10 åbnet adgang til at klage over ansættelsen, således at der er adgang til for grundejerne at opnå den i h.t. lovens § 3 rigtige ansættelse. Hvis grundejeren har været tilfreds med ansættelsen, kan han ikke pludselig få en større værdi anerkendt. Der må være de samme vilkår, når der skal betales og når der skal have erstatning. Noget andet må dog selvfølgelig gælde, hvis myndighederne har afslået en ansøgning om forhøjelse.

Arg. 4. Hvis man ved en formueregulering (se nedenfor om erstatningens tilvejebringelse) lægger ejendomsskyldværdien til grund ved beregning af formuen, må det selvfølgelig også gælde, at man lægger grundskyldsværdien til grund ved beregningen af erstatningen (dette vil også have den virkning, at man lægger en dæmper på evt. anmodninger om forhøjelse af grundværdi, der alene er dikteret af formodede fordele ved erstatningsberegningerne.)

Dersom det kan påvises, at en grundejer har klaget (på lovlig vis) over for lav ansættelse, kan man ikke uden videre afvise at give ham erstatning efter prøvelse af hans påstand om forhøjelse. Men man må

da fradrage det kapitaliserede beløb af den grundstigningsskyld, som forhøjelsen medfører, samt den forfaldne grundstigningsskyld fra det tidspunkt, hvor han indgav sin klage, fra hans erstatning.

Under de her skitserede forudsætninger må det antages, at den gældende ret er et brugbart udgangspunkt for vurdering af den kapitaliserede grundrente som velerhvervet ret – alt med særligt henblik på overgangsforslagets praktiske mulighed og gennemførlighed.

På grundlag af de i udvalgets foreløbige beretning angivne retningslinjer foretages en ansættelse af grundrenten for hver ejendom, hvilken grundrente pålignes ejendommen som grundskyld, efter at eventuelle fradrag i henhold til §§ 11 og 13 i forslag til lov om grundskyld er foretaget.

Ved gennemførelsen af vurderingerne bør det tilstræbes, at grundrenten for enhver ejendom til enhver tid er fastsat i overensstemmelse med de i nævnte lovforslag angivne regler, og det er derfor af største betydning, at vurderingerne udføres hurtigt og med stor nøjagtighed. Når vurderingssystemet er tilstrækkeligt effektivt udbygget med denne opgave for øje, vil man ret hurtigt kunne opnå, at enhver forandring i samfundets trafikale, erhvervsmæssige og øvrige økonomiske ordning straks vil blive registreret i grundrenten. Herved vil den fordel, som grundejerne eventuelt ved et mindre effektivt vurderingssystem kunne få f. eks. ved ophævelse af ejendomsskatter, ændringer i priser eller arbejds lønninger m.v. straks blive registreret i grundrenten og derved bortfalde som en fordel for grundejerne.

Under de nuværende økonomiske og retslige forhold må grundejerne som bekendt for at få rådighed over et stykke jord betale en købesum, hvori er inkluderet den kapitaliserede grundrente. For at dette skal kunne lade sig gøre, må grundejerne nødvendigvis kunne regne med et tilsvarende større årligt udbytte af jorden. At indføre fuld grundskyld uden at yde nogen kompensation for den derved påførte forøgede udgift ville derfor være ensbetydende med at konfiskere en del af grundejernes nominelle formue, hvilket vil kunne bevirke, at mange grundejere vil gå fallit. Der opstår herved en nødvendighed for at yde grundejerne en kompensation for den forøgede byrde, som indførelsen af fuld grundskyld vil medføre.

På den anden side skal hele grundrenten overføres fra privat til fælles besiddelse, da dette er nødvendigt for at sikre den retfærdige løn, dvs. den løn, som kan opnås under fri konkurrence på lige vilkår.

Grundskyldens opgave er netop at sikre lige vilkår for alle, uden hvilke konkurrencen ikke er virkelig fri. At grundskylden har denne funktion er nærmere forklaret i 1. del af udvalgets beretning, hvor det bl.a. er fremhævet, at hvis lønningerne falder, vil grundskylden (alt andet lige) stige tilsvarende. Endvidere vil grundskylden modvirke de skadelige virkninger af en stigning i varepriserne, fordi grundskylden ligeledes vil stige tilsvarende, hvis varepriserne stiger.

Med grundrenten i fælles besiddelse og anvendt til fælles formål har vi derfor sikret os den regulator for lønningerne, som den gamle liberalisme savnede, og som er nødvendig for at hindre udbytning. Denne automatiske regulering af fordelingen af produktionsgoderne kan kun opnås, når hele grundrenten inddrages af fællesskabet som grundskyld og anvendes til fællesformål som antydet.

Man kommer derfor ikke uden om konfiskation af en del af grundejernes nominelle formue, men under hensyn til den gældende retslige tilstand må det anses for rimeligt og nødvendigt at alle formueejere bærer deres forholdsmæssige andel af konfiskationsbeløbet, da den nuværende retslige tilstand ikke gør forskel på kapitaliseret grundrente og virkelig formue. Man føres herved naturligt til at pålægge alle formueejere en afgift som tilsammen er lig med konfiskationsbeløbet.

Den opgave at indføre fuld grundskyld deler sig derfor i følgende 3 opgaver:

- I. at bestemme størrelsen af den jordværdi, der skal erstattes (konfiskationsbeløbet).
- II. at afgøre, hvorledes erstatningen skal tilvejebringes og
- III. at afgøre, hvorledes erstatningen skal udbetales.

ad I. Erstatningens størrelse.

Som nævnt opstår erstatningsproblemet ved det indgreb, som gennemførelsen af fuld grundskyld gør i de økonomiske forudsætninger, som grundejerne hidtil og med rette har disponeret ud fra. Den ved grundskyldsreformen foretagne forandring i de økonomiske betingelser må derfor også være bestemmende for erstatningens størrelse, uden at det dog kan siges, at den skal være lig dermed. Der kan f.eks. ikke være tale om at lade erstatningen omfatte bristede forventninger om en gevinst engang i fremtiden. Har grundejeren i håb om sådan gevinst købt sin grund for dyrt, må han selv bære tabet. Der kan der-

for ikke blive tale om at erstatte mere, end hvad der svarer til jordens afkastningsevne i dag. Ud fra dette princip vil det være muligt at fastsætte en maksimumsgrænse for erstatningens størrelse. Det er dog ikke sikkert, at erstatningen skal sættes lig med denne maksimalgrænse. Skulle det f.eks. vise sig, at maksimumsgrænsen ligger væsentlig højere end Jordværdien efter sidste alm. vurdering, vil det formentlig være berettiget at tage hensyn til, at grundejerne i en år-række har betalt for lidt i afgifter i henhold til de gældende love. Den for lavt ansatte jordværdi kan bl.a. skyldes det siden 1939 stedfundne fald i kronens værdi og der kunne for så vidt være noget berettiget i at erstatningsbeløbet sættes noget højere end jordværdien efter sidste almindelige vurdering, imod at der til gengæld foretages fradrag svarende til for lidt betalte skatter.

Hele spørgsmålet er imidlertid stort set samfundet som helhed uvedkommende og i virkeligheden et spørgsmål, der kun angår formueejerne indbyrdes. Det er ovenfor bemærket, at grundskylden pålagt uden erstatning til skødehaverne vil virke som en konfiskation af grundværdierne på private hænder – altså en konfiskation af velerhvervede rettigheder.

Således som det (ovenfor) blev anført, kan skødehavernes velerhvervede ret imidlertid kun med sikkerhed fastsættes til vurderingsbeløbet ved sidste almindelige vurdering. Når man – som udvalget – erkender, at en erstatning er nødvendig, kan det altså fastslås, at denne som minimum må andrage vurderingssummen ved sidste almindelige vurdering til grundskyld.

Ud fra de her anførte betragtninger kan man gøre spørgsmålet om erstatningens størrelse til genstand for en nærmere undersøgelse og vurdering, men at foretage denne ligger udenfor udvalgets muligheder, og udvalget går derfor ud fra, at det er jordværdien efter sidste alm. vurdering, der skal erstattes. Herfra skulle egentlig trækkes den kapitaliserede grundstigningsskyld efter lov nr. 202 af 20. maj 1933, da der ikke er taget hensyn til den ved vurderingen; men da den ikke betyder væsentligt, og da den virker meget uensartet, fordi mange udstykkede grunde har et meget for lille grundbeløb, ser man bort fra den. Udvalget må derfor regne med, at erstatningsbeløbet kan fastsættestil 6.234.255 mio. kr., som den private grundværdi udgør i henhold til sidste alm. vurdering.

ad II. Erstatningens tilvejebringelse.

Med den ovenfor anførte begrundelse går udvalget i det følgende ud fra, at det er den ved den sidste almindelige vurdering ansatte jordværdi i privat eje, ca. 6234 mio. kr., som skal erstattes grundejerne, forinden fuld grundskyld kan opkræves. Man må derfor gøre sig klart, på hvilken måde dette anførte erstatningsbeløb kan tilvejebringes.

I overensstemmelse med de i de almindelige bemærkninger anførte betragtninger må det principielle synspunkt være det, at erstatningen tilvejebringes ved en afgift af alle formuer inklusive jordværdien. Heraf følger, at spørgsmålet om erstatningens tilvejebringelse og udbetaling af udvalget betragtes som et spørgsmål, der kun vedrører formueejerne indbyrdes, medens de økonomiske virkninger af hele grundskyldsreformen naturligvis i høj grad berører og derfor vedrører hele samfundet.

Det bliver derfor nødvendigt at foretage en opgørelse af samtlige formuer, som kan komme i betragtning ved afgiftens påligning. Denne opgørelse som må omfatte alle formuer i privat eje, kan foretages på to måder:

Det mest nærliggende er at benytte ansættelserne til formueskat, der i statistisk årbog for 1948 er opgjort til ca. 20176 mio. kr. for finansåret 1947/48. Denne ansættelse er formentlig for lav, men må til trods derfor sikkert accepteres, da det næppe vil være muligt at fremskaffe en bedre, bl.a. fordi en sådan måtte forudsætte en forandring af grundlaget for formueangivelserne til skatteansættelse, hvilken forandring må befrygtes at ville gribe forstyrrende ind i erhvervslivet.

Den nævnte formueopgørelse omfatter alle formuer fra 0 kr. og op-efter; men da der under overvejelserne over formueafgiften formentlig vil blive rejst det spørgsmål, om formuer under en vis størrelse kan eller bør fritages for at svare afgift, skal det anføres, at den samlede formue omfattende alle formuer fra 4000 kr. og opefter andrager ca. 19260 mio. kr., og at den samlede formue omfattende formuer fra 20000 kr. og opefter andrager ca. 14260 mio. kr.

Hvis man vil påligne disse formuer en afgift på tilsammen 6234 mio. kr., vil denne i første tilfælde blive ca. 31%, i andet tilfælde ca. 32% og i tredje tilfælde ca. 44% af formuerne.

I de til formueskat foretagne angivelser er forskellige formuer ikke medregnet. Dette gælder f.eks. formuer tilhørende aktieselskaber (bortset fra aktiernes kursværdi), andelsselskaber, sparekasser, kreditinstitutioner, overformynderiet samt forskellige fonds m.v. For at få disse formuer med må man foretage en opgørelse på grundlag af foreliggende oplysninger om ejendomsværdier, regnskaber, fonds m.v. Herved kommer man til følgende resultat:

Bygningsværdier •••••••••••••••••••••• 14.000 mill o kr.

Grundværdier.....•.....•..... 6.200

Indenlandsk statsgæld • •.....•...••• 5.000

kommunegæld •• •••••••••••••••••••• 1.300

Automobil er. 500

Ski be.....• 1.500,.,.

Erhvervsløsøre og varelagre..... 5.000

ialt: 33.500 mio. kr.

Den samlede formue er altså ca. 13,3 milliarder kr. større end ifølge ansættelserne til formueskat. Heraf falder formentlig hovedparten på de ovenfor nævnte aktieselskaber, kreditinstitutioner m.v.

At inddrage disse formuer under formuereguleringen frembyder skattemæssige vanskeligheder. Skal disse institutioner deltage i formuereguleringen under den form som nedenfor nævnt, navnlig betale almindelig formueskat til erstatningernes afvikling, må de fritages for selskabsbeskatninger, da man næppe kan pålægge dem begge byrder. Dette er meget vanskeligt, fordi der her skal finde en skatteomlægning sted, hvor fordelene og ulemperne for aktieselskaberne ved en sådan nyordning er uberegnelige. Udvalget kan da ikke tage stilling til dette problem. Den forudsætter den bestående skatteordning bibeholdt i overgangstiden i det omfang, det er nødvendigt, altså disse institutioners formuer holdt udenfor.

For den resterende del af de 13,3 milliarders vedkommende vil man være ude af stand til at påvise, hvem der ejer denne merformue og må holde sig til formuerne, som de er opgivet ved ansættelserne for formueskat.

Da vanskelighederne ved gennemførelsen af formueafgiften vil forøges stærkt med stigende afgiftsprocent og da grundskyldsreformen formentlig især vil blive til fordel for ejere af mindre formuer (og for folk uden formuer), ses der ikke at være principiel begrundelse for at fritage de små formuer for formueafgift.

For at give et begreb om, i hvor høj grad det praktiske arbejde med formueafgiftens administration vil variere ved udskydelse af de små formuer skal endvidere nævnes, at antallet af formueejere er ca. 1.200.000, medens antallet af formueejere med formuer på over 4.000 kr. og 20.000 kr. er henholdsvis 743.000 og 215.000.

Såfremt det var muligt, ville det være at foretrække, at formueafgiften blev udredet kontant i én eller to terminer. Dette kan imidlertid næppe lade sig gøre, fordi det vil føre til likviditetsvanskeligheder for mange formueejere. Ganske vist kan for mange formueejeres vedkommende erstatningen helt eller delvis modregnes formueafgiften, men for mange andre vil dette ikke være tilfældet. Hvis en formueejers jordværdi udgør 31% af formuen, bliver erstatningen lig med formueafgiften. Er jordværdien mindre end 31% af formuen, bliver erstatningen mindre end formueafgiften og er jordværdien større end 31% af formuen, bliver erstatningen større end formueafgiften. I første tilfælde vil man straks kunne opkræve fuld grundskyld uden erstatning hos de pågældende grundejere. I andet tilfælde vil man ligeledes straks kunne opkræve fuld grundskyld hos grundejeren og yderligere en reduceret formueafgift svarende til differencen mellem de 31% af jordværdien; i tredje tilfælde kan der ikke straks pålægges jordejeren forøget grundskyld, men han skal endog have erstatning udbetalt.

Til trods for disse muligheder for modregning må en formueafgift af den nævnte størrelse sikkert anses for praktisk uigennemførlig. På grund af de nævnte likviditetsvanskeligheder og på grund af ejendommenes gældsforhold, hvor en modregning ikke kan gennemføres, jfr. nedenfor. Man kunne derfor tænke sig at lette betalingen ved at udstrække den over en længere årrække f. eks. 30 år. Nar der regnes med en rentefod på 4½% og faste årlige ydelser som ved kreditforeningslån, vil forrentning og amortisering kræve ca. 6% af erstatningsbeløbet eller ca. 375 mio. kr. årligt i 30 år.

Den skitserede fremgangsnåde, som i og for sig er principielt rigtig, lider dog af den mangel, at den i praksis næppe er gennemførlig, selvom man ser bort fra de politiske vanskeligheder. Det skyldes, at formueafgiften vil blive for stor, idet den er ca. 6 gange så stor som den for nylig gennemførte engangsskat eller med en 30-årig afviklingsperiode ca. 4 gange så stor som den nuværende formueskat. Det vil desuden være psykologisk uklogt at starte grundskyldsreformen

med en så stor skat, og endelig vil det, der opnås, kun være lidt i forhold til så store anstrengelser og forstyrrelser i erhvervslivet, som en så stor engangsskat vil medføre. At det kun er forholdsvis lidt, der opnås, ses af, at den grundskyld, man ved formueafgiften bliver i stand til straks at inddrage, kun udgør ca. 3% af nationalindkomsten.

Man må derfor søge andre udveje, og den, som nærmest tilbyder sig vil være at indføre en overgangsperiode på f.eks. 30 år, i hvilket tidsrum man dels nøjes med at inddrage den fremtidige grundrentestigning, dels opsamler en formue stor nok til at afkøbe grundejerne den grundværdi, som forefandtes ved periodens begyndelse og da blev anerkendt som erstatningsberettiget.

Hvis vi under denne ændrede forudsætning undersøger de to ovenfor omtalte muligheder, nemlig:

1. En formueafgift at udrede i to terminer (1 år) og
2. En formueafgift at amortisere over en 30-årig periode, kommer vi til følgende resultat:

ad 1. Formueafgiften vil i dette tilfælde blive ca. 1641 mio. kr., idet dette beløb med renter og rentes rente i løbet af 30 år vil udgøre ca. 6.234 mio. kr. Formueafgiften vil altså i dette tilfælde blive ca. 8% af formuerne, hvis den fordeles lige på alle formuer. Dette er ca. 50% mere end den fornylig opkrævede engangsskat. En sådan formueafgift må anses for overkommelig, især da det forudsættes, at den eksisterende formueskat samtidig afskaffes, og formuerne således fremtidig vil blive skattefrie.

En nedre grænse for de formuer, der deltager i formueafgiften, vil være hensigtsmæssig for at undgå, at omkostningerne ved opkrævningen af formueafgiften kommer til at overstige denne.

ad 2. Vi så ovenfor, at der til erstatning, hvis fuld Grundskyld skal opkræves straks ville udkræves ca. 375 mio. kr. årligt i 30 år. Da nu grundejerne under den ændrede forudsætning oppebærer renten af den erstatningsberettigede jordværdi, (renten af grundfondsobligationerne, jfr. nedenfor), dvs. renten af 6.234 mio. kr. eller ca. 280,6 mio. kr. årlig, vil den nødvendige årlige formueafgift blive formindsket med dette beløb og altså andrage $375,0 + 280,6 = 94,4$ mio. kr. eller knap $\frac{1}{2}\%$ årlig af formuerne i 30 år. Denne formueafgift vil altså blive omtrent af samme størrelse som den eksisterende formueskat,

og den kan derfor ikke antages at ville volde nævneværdige vanskeligheder eller forstyrrelser i erhvervslivet, selvom man vil påligne den efter andre regler end denne.

Den eksisterende formueskat forudsættes ophævet samtidig med indførelse af formueafgiften, og der nå da ved besparelser på statsbudgettet anvises dækning for den indtægtsnedgang, som opstår derved.

En mindre nedsættelse af formueafgiften vil kunne opnås, hvis jordfonden og arveafgiften anvendes til amortisering af den erstatningsberettigede jordværdi.

I det under 1. nævnte tilfælde vil jordfondens anvendelse til erstatningsbetalingen reducere formueafgiften fra 1641 til 1477 mio. kr., og anvendes yderligere arveafgiften til dette formål, vil formueafgiften reduceres til 1336 mio. kr.

I det under 2. nævnte tilfælde vil de årlige erstatningsbetalinger kunne tilvejebringes således:

a) Jordfonden $0,045 \times 164$	= mio. kr.	7,4
b) Formueafgift		70,6
c) Arveafgift		16,4
d) Grundskyld =		280,6
I alt	mio kr.	375,0

Det er herved forudsat, at hele grundskylden svarende til den erstatningsberettigede jordværdi anvendes til erstatningsbetalingerne, og at formueafgiften afpasses således, at den sammen med jordfonden og arveafgiften giver de yderligere fornødne midler, den procentvise formueafgift vil da aftage, hvis formuen stiger. Man kunne imidlertid også opkræve formueafgiften med samme provenu som den nuværende formueskat, ca. 94 mio. kr., og så enten overføre et tilsvarende beløb ($94 + 70,6$ mio. kr.) af Grundskylden til statens driftsbudget eller afkorte amortiseringsperioden tilsvarende.

Da den årlige formueafgift efter 2, er af omtrent samme størrelse som den nuværende formueskat, kunne man subsidiært tænke sig at bibeholde denne i overgangsperioden. Dette vil antagelig være lettest at gennemføre både praktisk og politisk og vil volde færre forstyrrelser i erhvervslivet end indførelse af en ny formueafgift.

Det bemærkes, at man ved den påtænkte formueafgift ikke som ved den tidligere engangsskat overfører formue fra formueejerne til staten, men foretager er udligning mellem formueejerne indbyrdes.

I amortiseringsperioden vil statens indtægter af grundskylden blive som følger:

a) De kommunale ejendomsskatter, jfr. nedenfor	e.
b) Fuld grundskyld	g.
c) Grundrentestigning	<u>gs.</u>
I alt	p.
+ Udbetalt til udligningsbanken jfr. S. 18.	z - n.
Til rådighed for staten: p - (z-n) =	s.

Det er herved forudsat, at alle bygningsskatter afskaffes, og at grundskylden forhøjes tilsvarende. Endvidere er det forudsat, at de kommunale ejendomsskatter overføres til staten, og at kommunerne skaffes erstatning på anden måde jfr. afsnittet skattefinansielle bemærkninger.

Efter amortiseringsperiodens ophør indgår p i statens driftsbudget.

ad 4. Erstatningens udbetaling.

For hver ejendom fastsættes et erstatningsbeløb lig med ejendommens Grundværdi efter den sidste alm. vurdering. Erstatningerne udbetales af de midler, som indkommer ved formueafgiften m.v. Administrationen af formueafgiftens midler og udbetalingen af erstatningerne foretages af en udligningsbank, som oprettes for dette formål.

Samtidig med indførelse af grundskyld foretages i hurtigst muligt tempo ophævelse af restriktioner og statsindgreb i erhvervslivet samt afskaffelse af skatter og besparelser på statsbudgettet.

Så længe afskaffelse af skatter og statsindgreb i erhvervslivet finder sted, foretages årlige reguleringer af Grundrenten og grundskyldsansættelserne efter princippet i udvalgets forslag til lov om grundskyld §§ 9 og 10., for at de derved forårsagede ændringer i ejendommenes nettoafkastning hurtigst muligt kan blive registreret i grundrentevurderingerne.

De rent tekniske sider af erstatningens gennemførelse tænker udvalget sig ordnet på følgende måde:

Der foretages en alm. vurdering af al jord, som i nærværende betænkningens første del foreslået og efter de der angivne retningslinjer. Det skal herved bemærkes, at ved denne vurdering af grundrenten forudsættes alle ejendomsskatter "konverteret" til grundskyld, som således i de fleste tilfælde bliver passende ansat tilsvarende højere. Skødehaverne må altså fra nu af betale fuld Grundskyld, hvilket praktisk vil sige et beløb svarende til den samlede sum af de nuværende ejendomsskatter + ca. 4% af grundens værdi i dag (før reformen) i handel og vandel. I stedet for den forøgede byrde, som man derved pålægger skødehaveren, gives der denne en erstatning på et beløb svarende til den sidste alm. vurdering til grundskyld (den skattemæssigt vurderede grundværdi), hvilket beløb udbetales i 4½%'s grundfondsobligationer. Hvis vi går ud fra sidste alm. vurdering (den 9.ende alm. i 1945) skal der altså udstedes 6.234.255.000 kr. grundfondsobligationer. Om begrundelsen for at lægge denne grundskyldsvurdering til grund for erstatningerne henvises til det ovenfor anførte. Grundfondsobligationer udstedes af en udligningsbank, hvis organisation senere skal omtales.

Ved påligning af fuld grundskyld synker alle faste ejendomes værdi med jordstykkeets værdi. Herved forringes pantesikkerheden, Hvor ejendommen er gældfri udbetales erstatningen i form af grundfondsobligationer til skødehaveren. Hvor der hviler pantegæld på ejendommen forholdes der som efter dansk panterets alm. regler om pant i surrogaterne af det pantsatte gode dvs. pantehaverne får adgang til enten at relaxere eller søge sig fyldestgjort helt eller delvis i grundfondsobligationerne (dog kun til parikurs) efter prioritetsordenen og ned tvungen oprykningret (cf. tinglysningslovens § 40) alt efter de samme retningslinjer, som prioritetshavernes adgang til fyldestgørelse i fx. en forsikringssum, en ekspropriationssum e.l. Hvad der evt. måtte blive til overs af grundfondsobligationerne udbetales til skødehaveren. Denne opnår altså til gengæld for den forøgede byrde ved at betale fuld grundskyld renteindtægten af de udbetalte grundfondsobligationer eller/og bortfald eller nedsættelse i sine renteudgifter i det omfang prioritetshaverne er blevet fyldestgjort. Grundfondsobligationerne forrentes og amortiseres som tidligere omtalt over 30 år af en i dette øjemed oprettet udligningsbank.

Udligningsbanken.

Denne banks finansielle forhold ordnes som følger:

Bankens udgifter:

1. Udgiften til renter og amortisationer når denne skal være tilendebragt i den 60' ende termin (som ved kreditforeningsobligationer) til et fast beløb

halvårligt

2. Et fast beløb til administration

Indtægter (se side 15/17):

1. Formueskatten a.

2. Arveafgiften b.

3. Indtægter af jordfondens midler c.

4. Indtægter af den udredede kapitaliserede formueskat ved frivillig udbetaling eller ved arvefald d.

I alt n.

5. Udbetalt af statskassen af indkommen grundrente z+n.

I alt z

I alt 0

Grundfondsobligationerne garanteres af staten. Disse obligationer fungerer ligesom alm. masse gælds breve på børsen, handles osv. ligesom fx. alm. kreditforeningsobligationer, – og udbetales ligesom disse til pari. Når alle grundfondsobligationerne er indløst ophæves udligningsbanken og dens evt. overskud overføres til statskassen og anvendes til afbetaling på statsgælden.

Som ovenfor nævnt andrager den samlede erstatningssum ca. 6.230 mio. kr. efter 9. alm. vurdering i 1945.

Den samlede kreditforeningsrestgæld i 1945 var ca. 6.130 mio. kr., hvoraf ses, at kreditforeningerne taget som samlet hele er dem, hvortil grundværdierne er pantsatte. I København og købstæderne svarer grundværdierne til ca. 35-50% af kreditforeningslånet, men for de øvrige ejendomme (især landbrugsejendomme) må kreditforeningslånene altså være større end grundværdien. Af hensyn til realkreditten er det nødvendigt at betragte dette nøjere. Da den samlede kreditforeningsrestgæld er mindre end grundværdien i dag, kunne man tænke sig, at alle kreditforeningslån blev indfriet ned grundfonds

obligationer og kreditforeningen ville dermed ophøre med at eksistere. Men da grundværdien ikke alle steder dækker 1. prioritetens restbeløb, må en del af lånet altså blive stående og kreditforeningen nå nøjes med at tage pant i bygningsværdierne alene, ligesom hypotekforeningerne i dag som regel må. Dette ville ikke være til skade for byggeriet, snarere det modsatte. Det vil dog antagelig blive således, at kreditforeningerne (og formentlig også hypotekforeningerne) vil lade en væsentlig del af lånene (i byerne, formentlig størstedelen) blive indestående med pant i de tilbageværende bygningsværdier, idet de ikke vil være interesseret i at se deres lånevirkosomhed decimeret. For at hjælpe disse kreditinstitutioner over overgangsvanskelighederne må man ændre lovens bestemmelser om lånegrænserne og evt. skærpe det solidariske ansvar (udvide skyggeprioriteten). Dette nødvendiggør en statutændring for kredit- og hypotekforeninger. Endvidere bliver det nødvendigt at fastsætte bestemmelser om, at de beløb som kreditforeningerne indvinder ved at fyldestgøre sig i de 4½%'s grundfondsobligationer, hvor de selv skal indfri deres 3½%'s og 4%'s obligationer, skal indbetales til udligningsbanken. Det vil formentlig være bedst i loven at fastsætte et bestemt rimeligt omregningsforhold samtidig med at man i disse specielle betalingsforhold gør grundfondsobligationerne til tvunget betalingsmiddel efter omregningskursen, idet man formentlig dårligt kan stole på børskurserne i tiden indtil erstatningsbetalingerne i grundfondsobligationer, udtrækningerne, konverteringerne m.v. er tilendebragt. Man nå vel nok regne med at børskurserne i dette korte tidsrum vil have en noget ustabil karakter.

Hvis kredit- og hypotekforeningerne ikke ønsker at iværksætte den store udtrækning af deres cirkulerende kasseobligationer, når erstatningerne udbetales, kan de vælge – foruden dette at lade deres lån blive indestående i vidt omfang, at blive liggende med de grundfondsobligationer, som de har erhvervet ved fyldestgørelserne, dog mod at afgive den indvundne berigelse (difference) for deres lavtforrentede seriers vedkommende. De må da desuden forpligte sig til ikke at foretage ekstraordinære udtrækninger i tiden efter at erstatningsbetalingerne er ordnet, og må ved de ordinære udtrækninger sælge grundfondsobligationer til udligningsbanken til pari + sædvanlig kurtage, med hvilket beløb de kan fyldestgøre ejerne af de udtrukne kasseobligationsejere. Da kredit- og hypotekforeningerne har

den fortrinsstilling at have stempel- og skattelettelser og et kvasimonopol på långivningens område, måtte disse for at opretholde disse privilegier kunne forventes at være imødekommende med hensyn til den bedst mulige og praktiske løsning ved overgang til fuld grundskyld.

Statsfinansielle bemærkninger.

Dersom erstatningsproblemerne løses på den ovenfor angivne måde, bliver grundskyldens provenu (dens samlede beløb i statskassen) i første omgang ret lille. Spørgsmålet rejser sig da, hvorledes man straks får visse af de gunstige virkninger frem alligevel.

Problemerne vil som udgangspunkt koncentrere sig om statens og kommunernes finanser og økonomi i det hele. Det står fast at grundskyldens provenu skal nedbringe skatterne. Men det ret beskedne beløb vil ikke hjælpe ret meget. Med andre ord bliver det opgaven at skabe en midlertidig statsfinansieringsform og beskatningsform, der danner et brugbart grundlag for statsmagtens begrænsning og den fulde grundskylds indtræden i en offentlig økonomi.

Hvorledes dette i detaljer skal ordnes – hvilke skatter, der skal afskaffes og hvilke ikke – skal udvalget ikke udtale sig om i nærværende del af vor beretning. Men da navnlig spørgsmålet om, hvorvidt staten eller kommunerne skal have grundskylden trænger sig på, har udvalget ikke ment at kunne komme udenom at give en vis retningslinje på dette punkt, navnlig fordi der gør sig så mange misforståelser gældende vedr. denne side af sagen.

Det første man må gøre sig klart er, at med indførelsen af fuld grundskyld, vil spørgsmålet om de kommende skatters forskellige størrelse fra kommune til kommune ubønhørligt trænge sig på. I dag er det således, at de kommuner, som har store udgifter kan afbøde ulempen for en del ved at forhøje ejendomsskattepromillerne indenfor de af loven fastsatte rammer, derved vil jordpriserne i disse kommuner holdes lidt nede, samtidig ned at man i nogen grad undgår fraflytning af de store skatteydere. At problemet dog langtfra er løst med dette kan dog illustreres med Gentofte kommune som eksempel. I denne kommune bor mange store og mellemstore skatteydere, hvorfor skatteprocenten er lav, derfor er det en fordel af bo i Gentofte, navnlig for velhavere, i mindre grad for mindre bemidlede. Dette er også grunden til at jordpriserne (villa-grundene) er høje i Gentofte,

og derfor er uoverkommelige for mindrebemidlede, der ikke relativt har den fordel af den lave skatteprocent, som den høje forrentning af de dyre grunde forudsætter og er økonomisk betinget af. Således er det lykkedes Gentofte kommune at forbeholde dens område for beboelse af den bedrestillede del af befolkningen og skaffe disse et "skattely".

Ved vurdering af ejendommenes grundrente kan der – hvilket vurderingssystem man end anvender – vanskeligt tages hensyn til indkomst-skatteprocenten i den pågældende kommune. Desuden må man gøre sig klart, at har man fuld grundskyld, vil alle kommuner – hvilken politisk afskygning, der end dominerer kommunerådet – være interesserede i at få så høj en grundskyldspromille (andel af grundskylden) for den "kommunale grundskyld" som muligt, i det det nu ikke mere er et spørgsmål om at pålægge kommunens grundejere en øget byrde – de betaler jo fuld Grundskyld i forvejen og kan således ikke pålægges større byrder på ejendommene – men det bliver kun et spørgsmål om hvor meget af grundskylden staten eller kommunen skal have. Derfor vil kommunerne alle vegne tage så meget som loven tillader, hvorved "skattely-problemet" forstærkes, jfr. ovenfor om modvirkning ved den nugældende ejendomsskatteordning. At lade kommunerne få hele Grundskylden duer ikke, idet denne i nogle kommuner (navnlig landkommuner) giver langt mere end nødvendigt og i andre kommuner ikke nær vil slå til. Endvidere skal det påpeges, at selv med en udligningsordning kommunerne imellem, vil grundskylden i dag ikke helt kunne dække kommunernes samlede udgifter (ca. 700 mio. ctr. 1.000 mio.). I øvrigt er en udligningsordning erfaringsmæssigt en god jordbund for kommunal finansiel ødselhed (jfr. i øvrigt nedenfor 5).

Af de anførte grunde – og af andre nedenfor anførte grunde er udvalget kommet til det resultat, at hele grundskylden ubeskåret skal indgå i statens kasse.

For denne ordning taler også vægtige grunde, når man betragter forholdene for stats finansieringens vedkommende.

I nærværende overgangsforslag er det staten, der skal udrede en stor del af grundskyldens provenu til udligningsbanken, jfr. ovenfor side 18 post 5.

Men bortset fra dette kan anføres, at man i diskussion om den offentlige økonomi vil blive mødt med henvisning til, at statens beskatningsret er nødvendig, fordi grundskylden går til kommunerne.

Det er en langt vigtigere sag at få hold på statens økonomi end at få hold på kommunernes.

Når på den anden side udvalget foretrækker at beholde indkomstskat til kommunerne frem for til staten er grundene følgende:

1) I kommunerne er hele skatteansættelsessystemet indarbejdet og danner tillige grundlaget for skatteansættelsen til staten. Dersom man tænker sig indkomstskat til kommunerne afskaffet og dermed statskatten bibeholdt, kan man ikke dermed afskaffe det kommunale skatteansættelsesapparat, altså ingen væsentlig administrationsbesparelse.

2) At pålægge kommunerne at opkræve en indkomstskat, som de ikke selv får andel i vil føles som en urimelighed overfor kommunerne, der evt. skal betale administrationsapparatet.

3) I øvrigt kan det forudses, at Grundskylden ikke vil slå til, når al indkomstskat til kommunerne skal bortfalde, end ikke selvom man gennemfører en formueafgift til udløsning af grundrenten på private hænder og således, at landets jordrente gik til kommunal grundskyld jvf. ovenfor side 18 post 5.

4) Befolkningen i kommunerne er bedre i stand til at holde deres repræsentanter i ave med hensyn til skattepolitikken. Kommunerne er mindre områder, hvor befolkningens kontrol ved valgene er lidt bedre end ved rigsdagsvalgene. Kunne der samtidig med de her skitserede omlægninger gennemføres forbedringer i den kommunale valglov, ville yderligere fordele være vundet med hensyn til sparsommelighed, f. eks. med hensyn til skattevalg og opløselighed af de kommunale råd.

5) At lade grundskylden tilflyde kommunerne ubeskåret vil medføre skattetekniske problemer af ret indviklet karakter.

I mange landkommuner vil indkomstskatten kunne nedsættes betydeligt, medens nedsættelsen ville blive ret ringe i bykommunerne. Dette vil medføre, at man ved grundrenteansættelsen må lave regler om hensyntagen til skattebyrden, idet merfordelen ved at eje jord i "skattely" vil være betydeligt større. Disse regler vil blive meget indviklede og u håndterlige ligesom sammenligningsgrundlaget for ensartede jorde fra kommune til kommune i mange tilfælde vil ødelæg-

ges. Desuden vil krav om yderligere mellemkommunal refusion sikkert rejse sig fra bykommunernes side, hvilket, hvis de gennemføres, vil skade landbrugets økonomi og forflygtige bykommunernes ansvar for deres udgifters størrelse yderligere.

Lader man som her foreslået staten få grundskylden mister kommunerne, amtskommunerne og den mellemkommunale refusionsfond ca. 245 mio. kr. De kommunale skatter udgør ca. 1025 mio. kr. når kommunerne mister 245 mio. kr. i ejendomsskatter, skulle man altså alt andet lige, sætte de kommunale indkomstskatter op med ca. 30%. Forhøjelsen vil dog ikke blive så stor i byerne., hvor ejendomsskatterne ikke betyder så meget. Herved vil skattelyproblemet til dels forstærkes. Da imidlertid de ovenfor anførte grunde stærkt tilsiger den ordning, at grundskylden skal gå i statskassen, nå man tage rationelt fat på undersøgelsen af de faktorer, der danner årsagerne til skattelyproblemet, og søge den elimineret – og dette så meget mere, son det ovenfor er påvist, at en fordeling af grundskylden mellem staten og kommunerne ikke vil kunne give nogen tilfredsstillende løsning på spørgsmålet.

Kernen i sagen er kommunernes forskellige udgifter til 1) socialforsorg, herunder sygekasseordningen, der nærmest vedrører det amtskommunale hospitalsvæsen. 2) det kommunale skolevæsen, 3) vejvæsenet. Borttager man disse områder fra kommunaladministrationen, borttager man årsagen til det meste af kommunernes udgifter – og, hvad der er det væsentlige i denne sag, årsagen til forskellen på udgiftens størrelse i forhold til beboernes skatteevne i de forskellige kommuner. At fx. Københavns og Ålborgs m.fl. kommuner har relativt store sociale udgifter, at omegnskommunerne har store udgifter til anlæg af nye skoler og veje, at de tyndt befolkede landkommuner har store udgifter til nye centralskoler og veje – og på den anden side, at visse kommuner har relativt lavere udgifter til alle disse ting, som fx. Gentofte kommune, er velbekendt. Her ligger efter vor formening årsagen til skattelyenes opståen.

I erkendelse heraf foreslår udvalget derfor følgende: ad 1) Der gennemføres for hele landet a) en tvungen kollektiv folkeforsikring omfattende aldersrente, syge- og ulykkesforsikring og invaliderente, b) en udvidelse af arbejdsløshedskasserne så de omfatter alle arbejdsløse og således at disse økonomisk hviler i sig selv, c) centralisering

af forsorgen for arbejdsuvillige, alkoholister og andre under fattighjælp forsørgede personer.

ad a) Hvorledes en "kollektiv" forsikring skal organiseres er et teknisk administrativt spørgsmål, der sikkert kan løses, men den nærmere redegørelse herfor ligger vel udenfor denne betænkningens formål. Dog skal visse hovedlinjer trækkes frem, for at undgå evt. misforståelser. Først skal fremhæves at "kollektiv" forsikring ikke skal have noget tilskud fra staten, men må hvile helt i sig selv uden at skulle henlægge til forsikringsreserver o. lign. Dernæst må man tilstræbe at få den organiseret således, at den i så høj grad som muligt baseres på private forretningsprincipper. Forsikringspræmierne kan opkræves på skattebilletten som i Schweiz, – som særskilt post, således at befolkningen kan få indtryk af, hvad den betaler. Taksterne nå formentlig i en vis overgangsperiode opkræves efter en progressiv skat i forhold til indtægterne, idet en anden løsning for tiden næppe er økonomisk og politisk mulig. Udvalget ser i en sådan kollektiv folkeforsikring eller en forsikring i lighed med den lovpligtige ulykkesforsikring et skridt på vejen mod statsmagtens begrænsning, orden i den offentlige økonomi og standsning af det overadministrerede, ofte ødsle virvar, hvori landets sociale forsorg i øjeblikket befinder sig. Samtidig åbner fjernelsen af de 380 mio. kr. fra statsregnskabet mulighed for senere at likvidere indkomstskatterne til staten, hvorved et vigtigt led i statens beskatningsret er faldet bort. Udvalget anser derfor en "kollektiv" forsikring for en god midlertidig løsning på problemet, de sociale udgifter. Der kan herved for kommunernes vedkommende opnås dette, at alle udgifter for kommunerne og navnlig amtskommunerne bortfalder og går til en folkeforsikringsinstitution der omfatter hele landet. Derved er disse kommunale udgifter bortskaffet.

ad b) Hermed bortfalder kommunernes udgifter til den såkaldte kommunehjælp, som overtages af arbejdsløsheds-kasser, der økonomisk må hvile i sig selv uden tilskud fra stat eller kommune.

ad c) Hermed bortfalder kommunernes udgifter til fattighjælp, som overtages af staten.

ad 2) Udvalget foreslår, at staten foretager skønnet over, hvilke nybygninger, der skal foretages, efter kommunalrådenes indstilling, og staten overtager delvis deres finansiering. Desuden gennemføres flydende skolepenge, der udredes af staten. Dette bevirker at de

kommunale skoler undergives lignende driftsmæssige vilkår, som de private skoler.

Ad 3) Staten overtager anlæggelse og vedligeholdelse af alle betydende forbindelsesveje. Dette ordnes gennem et vejdepartement under trafikministeriet. Dette afskaffer totalt amtsvejvæsenet samt størstedelen af landkommunernes vejudgifter. Staten dækker og skal dække sine udgifter i gennem benzinafgiften. Tilbage bliver vejene i byerne, og de veje, der ikke er forbindelsesveje på landet. (Disse sidste er for en stor del private eller kan uden skade gøres dertil). Hvad resten angår og hvad angår vejene i byerne foreslår udvalget disse betalt gennem vejafgifter, der pålignes grundene i forhold til arealets størrelse. Disse grundbyrder falder ind under udvalgets lovforslag § 3 stk. 2e jfr. § 6 og bevirker således en tilsvarende nedsættelse i Grundskylden. Kommunerne tvinges herved til at ordne deres vejanlæg og vedligeholdelse på forretningsmæssig basis. Den samme ordning foreslår udvalget indført vedr. kloakanlæg, hvor dog grundens udnyttelsesgrad må danne basis for beregningen af denne grundbyrdes størrelse, idet den vil bestemme, hvor stor brug ejendommen gør af anlægget. At Grundrenten, som staten indkasserer herved beskæres en smule er netop en anvendelse af Grundskyldens principper, idet der her ikke er tale om egentlig Grundrentestigning, men om arbejdsskabte værdier (Grundforbedring), der må betales til den der producerer den, in casu kommunen.

Under den her skitserede ordning vil altså kommunernes skattemæssige besværligheder forsvinde. Resultatet bliver, at kommuneskatterne som sådanne kan nedsættes og skattelyene delvis forsvinde.

Udvalget er klar over, at den her skitserede omlægning af den kommunale beskatning vil få "katastrofale konsekvenser" for den kommunale udligningsfond og amtskommunernes eksistens. Over dette kan man imidlertid roligt græde med tørre øjne. Den mellemkommunale udligningsfonds skadelige indflydelse på kommunernes ansvarsfølelse med hensyn til, hvilke udgifter man kan tillade sig er velkendt.

Med hensyn til amtskommunerne skal sluttelig bemærkes, at disse på de fleste af deres virksomhedsområder nærmest nå betragtes som overflødig omsvøb. De kunne med fordel omdannes til et mellemkommunalt forum, hvor kommuner indenfor et vist naturligt afgrænset større område mødte med deres repræsentanter for at diskutere

deres anliggender, afslutte forvaltningskontrakter, skabe fælles institutioner, hvor dette er nødvendigt (fx. m.h.t. hospitalsvæsenet) og så deltage i udgifterne i forhold til deres interesse i forehavenderne. Amtsvæsenet kan med fordel overtages af staten, der således bedre og billigere kan koordinere og udbygge landets hovedtrafiklinjer.

Det skal indrømmes, at den anførte ordning på visse punkter vil medføre øgede udgifter for staten jvf. 1) b & c og 2) medens på den anden side ordningerne 1a.) og 3) vil være til stor besparelse. Betydelige besparelser på statsregnskabet med påfølgende skattenedsættelser eller bortfald af skatter skulle derfor være mulig.

Hvilke skatter der skal afskaffes først er et politisk spørgsmål, som udvalget derfor ikke skal tage stilling til. Når udvalget har taget stilling til de kommunale opgaver og deres reformering, er det fordi udvalget er af den formening, at de anførte ændringer er nødvendige af hensyn til fuld grundskylds heldige gennemførelse og for løsning af skatteproblemerne, der influerer så stærkt på jordpriserne dvs. på grundrentens størrelse.

I det hele må man være klar over, at grundskyldsspørgsmålet ikke kan skilles fra spørgsmålet om fri handel og statsmagts begrænsning.

November 1949.

Janus Larsen, civilingeniør.

Oluf Sørensen, civilingeniør.

Henry Binzer, prokurist, cand. jur.

Axel Egekvist, stud. jur.